

ALİ DRAMALI (1914-1976)

Kısa bir süre önce kendi isteğiyle emekliye ayrılmış olan Petrol Yük. Mühendisi Ali Dramalı'yı 13 şubat 1976 tarihinde izmir'de kaybetmiş bulunuyoruz.

İstanbul Amerikan Kolejini bitirdikten sonra kendi hesabına Amerika Birleşik Devletleri'ne üniversite öğrenimi görmeye giden merhum, kısa bir süre sonra öğreniminde başarı göstermiş ve burslu olarak M.T.A. Enstitüsü adına okumuştur. Colorado ve Texas üniversitelerini bitirdikten sonra mayıs 1943 te Petrol Yük. Mühendisi diplomasıyla yurda dönmüştür. M.T.A. Enstitüsünde bir süre çalıştıktan sonra askerlik görevini yedek subay olarak yapmış, mecburi hizmetli olduğu için tekrar M.T.A. Enstitüsüne dönmüştür.

Genel eyilimi idarî görevlerde bulunmak olan Ali Dramalı, bir süre Raman dağı Petrol Kampı Şefliği yapmış ve merkezde sırasıyla, Petrol Şubesi Müdürlüğü ve Sondaj Şubesi Müdürlüğü görevlerinde bulunmuştur. Bir süre de Petrol Dairesi Reis Muavinliği yaptıktan sonra tekrar M.T.A. ya dönmüştür.

Ali Dramalı, Türkçeden başka Fransızca, İngilizce ve biraz Rumca bilirdi. İnsanları severdi. Herkese elinden geldiğince iyilik yapmak isterdi. Arkadaş canlısıydı. Hiç bir art niyet taşımazdı. Kimsenin dedikodusunu yapmayı sevmezdi. Herkesin iyi olmasını isterdi. Sağlam karakterli, fikirlerini açıkça savunan dürüst ve merhametli bir insandı. Yaşamı severdi ve ileriye dönük birçok projeleri vardı. Giyiminde kuşamında, bir kelime ile tüm yaşamında temizliğe çok önem verirdi. Dilediği gibi yaşamak için bütün olanaklara sahipti.

27 haziran 1967 tarihinde M.T.A. Enstitüsü Genel Direktör Yardımcılığına atanmış ve bu görevinde 4 ağustos 1975 tarihine kadar kalmıştı. Petrol Yük. Mühendisi Ali Dramalı'ya Tanrıdan rahmet diler, hatıralarını saygıyla anarız.

Süleyman TÜRKÜNAL

Ord. Prof. HAMİT NAFİZ PAMİR'İN ARDINDAN

Türkiye'de yerbilimlerinin kurucusu ve ilk Türk Jeologu, büyük hoca Ord. Prof. Dr. Hamit N. Pamir, bir hastalık döneminden sonra 6 haziranda, İstanbul'da hayata gözlerini yumdu.

Kurduğu yerbilimlerinin modern bir bilim düzeyine ulaşması için ömür boyu çaba harcayan Prof. Pamir'in ölümüyle jeoloji topluluğumuzun kaybı çok büyüktür.

Prof. Hamit N. Pamir, 28 nisan 1892 tarihinde Selanik'te doğmuştu. İlk öğrenimini Mektebi Edepte, orta öğrenimini ise yine Selanik'te Fevziye Mektebinde tamamlamış, 1909 yılında yine Selanik Fransız Mektebinden bakaloryasını almıştı. 1909-1913 yılları arasında Cenevre Üniversitesinde lisans öğrenimini bitirdikten sonra, Kuzey Urallar'da Prof. Duparc'ın yönetmenliğinde bir jeoloji doktorası yaparak, 1915 yılında yurda dönmüştü. 1916 yılında W. Penek ile birlikte, Vefa'da satın alınan Abdülkerim Paşa konağında dersaneleri, lâboratuvarları, müzesi ve geniş bir kitaplığı ile İstanbul Darülfünununun ilk jeoloji bölümünü kurmuştu. İstanbul Darülfünununun muallim muavinliğine 1925 yılında, 1933 yılında da jeoloji muallimliğine atanmıştı. Aynı yıl ikinci bir reform ile Darülfünun üniversite olmuş, kendisi de önce profesör, bir süre sonra da ordinaryüs profesör olarak buradaki görevine devam etmişti.

Kendi yapıtı olan İstanbul Üniversitesi Jeoloji Bölümünde yarım asrı bulan hocalığı süresince pek çok öğrenci ve hoca yetiştirmiş, aynı zamanda jeolojiye olan aşırı sevgisiyle o günün güç şartlarında bile yurdun hemen her köşesini gezerek pek çok yayın ortaya koymuştu. Üniversiteden 1963 yılında kendi dileğiyle emekli olarak uzaklaştıktan sonra, 1950-1952 ve 1954-1956 yıllarında iki defa Genel Direktörlüğünü yaptığı M.T.A. Enstitüsünde Başmüşavir ve Bilimsel Kurul Başkanı olarak yeniden görev almıştı. Burada da birçok araştırmanın başlatılmasında, yürütülmesinde ve sonuçlandırılmasında, geniş bilgi ve görgüsü ile çok yararlı olmuş, mesleği için ölümünün birkaç yıl öncesine kadar

Meslek yaşamı boyunca sürekli olarak eser vermiş ve Türkiye'nin 1: 800 000 ve 1: 500 000 ölçekli jeoloji haritalarının hazırlanmasına öncülük etmiş olan Sayın Prof. Pamir'in 40 ı aşan yayınlanmış çalışması mevcuttur. Hepsini burada tekrarlamayacağımız eserleri; ders kitapları, bazı bölgelerin jeoloji incelemesi, kongrelerde sunulmuş bildiriler, çeviriler, deprem çalışmaları ve değişik konulardaki eserleri şeklinde gruplanabilir. İlk ders kitabı eski yazı ile 1928 de yazdığı «Umumi Arziyat» tan sonra, 1937 de «Dinamik Jeoloji I» i ve 1948 de «Dinamik Jeoloji II»yi yayınlamış, bu eserlerini 1959 ve 1960 yıllarında jeolojideki son gelişimlerin ışığında yemden derlemiştir. Öğrenciler için hazırladığı bir başka kitabı da M. Gignoux'tan çeviri «Stratigrafik Jeoloji»dir. Anadolu'nun ve Trakya'nın çeşitli yörelerindeki saha çalışmalarının sonuçlarını güçlü bilimsel kişiliği ve kalemiyle derleyip, yayınlayarak ilgililerin yararına sunmuştur. Bunlar arasında merhum Prof. Dr. A. Malik Sayar ile Prof. Chaput ve ayrıca Prof. Dr. F. Baykal ile birlikte hazırlamış oldukları da vardır. Katıldığı uluslararası kongrelere daima kendini ve Türkiye'nin jeolojisini kabul ettiren ilginç bildiriler götürmüş ve bu şekilde, öğrenciliği sıralarında kurduğu uluslararası jeolojik işbirliğini bütün yaşamı boyunca sürdürmüştür. 1937 de Moskova'da, 1948 de Londra'da ve 1960 da Kopenhag'da yapılmış olan jeoloji kongrelerinde, «Kuzey Anadolu Kömür Havzasının Önemli Jeolojik Problemleri», «Anadolu Linyitleri Hakkında Yeni Doneler», «1939 ile 1944 Yılları Arasında Küçük Asya'da Vukua Gelen Depremler ve Kuzey Anadolu Beresi» ayrıca Mme Chaput'nün kolaborasi ile hazırlamış olduğu «Türkiye'nin Stratigrafik Leksiği» isimli çalışmalarını sunmuştur. 1961 yılında Atina'da ve yine uluslararası yapılan Hidrojeoloji Kongresine ise «Orta Anadolu Bölgesinin Hidrojeolojisi» adlı bildirisini götürmüştür. Bütün bunlar kongrelerin diğer bildirileri ile birlikte basılmış, bugün tarihî değeri olan bilimsel belgelerdir. İstanbul Darülfünununda görev aldığı yıllarda başlayan ve çoğunluğu W. Penek ve E. Chaput'den olan, Fünun Fakültesi Mecmuasında yayınlanmış ve Türkiye jeolojisi ile ilgili çevirileri vardır. 1928 yılından bu yana yurdumuzda oluşmuş; 1928 Tepeköy-Torbalı-İzmir; 1938 Orta Anadolu ve 1939 Erzincan depremleri gibi önemli yersarsıntıları ile yakından ilgilenmiş, deprem bölgelerinde yaptığı araştırmanın sonuçlarını hükümet ilgililerine ilettiği gibi, ayrıca yayınlamıştır.

Bilimsel çalışmaların dışında daima yurdun jeoloji sorunlarıyla de ilgilenmiş, bu amaçla gazetelere aydınlatıcı makaleler yazmış, hükümet ilgililerine verdiği raporlar ile onların dikkatini önemli sorunlar üzerine çekmiştir. Bu yolla Türkiye'de Maden Tetkik ve Arama Enstitüsünün, Hidrojeoloji ve Sismoloji Enstitülerinin, Yeraltısuları Dairesinin ve Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumunun kuruluşlarında büyük uyarı ve katkıları olmuştur. Bu kurucu yönü ile jeologlar arasında daima yeniliğe yönelik ve arkadaşlık bağına dayanan bir işbirliğini yaratacak Türkiye Jeoloji Kurumunu da, 1946 yılında bir yıllık hazırlık devresinden sonra kurmuştur. Hayatı boyunca birçok defa başkanlığını yaptığı bu kuruluştan başka İsviçre, Fransa, F. Almanya Jeoloji Kurumlarıyla Alman Doğa Araştırmacıları Akademisinin de (Leopoldina) üyesi bulunuyordu.

Sayın Prof. Pamir'in İstanbul Üniversitesindeki hocalığının son yıllarında yanında asistanı olarak çalışmışım. Böylece mesleğimdeki yönümü veren, yakınlığını elde etme şansına ve eşsiz kişiliğini çok yakından tanıma mutluluğuna eriştim.

Hocam, araştırmanın ve öğrenmenin yaşı olmayacağı en güzel örneği idi. Bitip tükenmeyen çalışma gücü ve sevgisini ortamına da aşıları. Gençlerin en iyi ve modern anlamda eğitilmelerini isterdi. Onların yönlerini bulabilmeleri için bütün olanaklarını denemekten usanmazdı. Bilene saygısı vardı, açık ve alçak gönüllülüğüyle bilen herkesten bir şeyler öğrenmeye çalışırdı. Okuduklarından, izlediği bilimsel konuşma ve tartışmalardan, her zaman elinin altında bulundurduğu defterine kısa notlar alırdı.

Üniversitedeki odası, Jeoloji Bölümünün en üst katında idi ve Laleli'ye bakardı. Kendi çalışma odası ile toplantı odası arasındaki ufak asistan odasında çalışırdım. Kendisinden yararlanma olanağım sonsuz, kendisine hizmet etme olanağım ise çok sınırlı idi. Çalışma odasında masasının üzeri, yerlerinin değiştirilmesine izin vermediği okumakta olduğu veya okumak için beklettiği kitap, ayırbaşım, bülten, rapor, tez ve mektuplarla dopdolu olurdu. En önemli görevim hemen her zaman karışık

olan kütüphanesini sık sık yeniden düzenlemektir. Ders saatlerinin ve öğle yemeğinden sonra yarım saati bulan hiç vazgeçemediği dinlenmeye ayırdığı zamanın dışında aralıksız gününü bu masada çalışmakla geçirirdi. Çok iyi bildiği Fransızca, Almanca, İngilizce ve Rusça dillerinin de yardımıyla yerli ve yabancı bütün yayınların en iyi izleyicisi idi. Kendisinin çözümleyemediği sorunlarımıza yardımcı olabilecek birkaç yeni çalışmayı özel kitaplığından güçlü belleği ile hemen buldurur, çıkartırdı. Sık sık kitaplarından uzakta, çalışmadan yaşayamayacağını söylerdi ve sanırım öyle oldu.

Hocanı güzeli, inceliği, iyiyi sever ve ortamında bunları arardı. Girdiği her toplumda kendini hemen benimseten etkin bir kişiliği vardı, esprileri her zaman ince idi. Parayı önemsemezdi, para iki şey için kullanılmalı idi; iyi yasama ve düşünülere yardımda. Her zaman güçlü, her zaman neşeliydi; yürüyüş ve bütün davranışları gibi güçlü, canlı olan gülme sesinin yankıları kulaklarımızdan kolay silinemeyecek izlerdir.

Hayatında kendini yıldırın iki olayı; kurduğu jeoloji enstitülerinin geçirdiği iki büyük yangın olayını unutmadığı üzücü hatıraları arasında anlatırdı. Fakat her defa eskisinden daha modern bir jeoloji enstitüsünü yeniden kurmayı başarmıştı.

Bugün jeoloji mesleğindeki yerini ve başarısını kendisine borçlu olan pek çok kişi büyük hocalarını şükranla anmaktadırlar. Türkiye jeoloji topluluğundaki eksikliği, doldurulamayacak kadar büyüktür. Yalnız şuna inanıyoruz ki, yerinin boşluğu hissedilmediği sürece hocamızın ruhu şad olacaktır.

Nuran S. GÖKÇEN

KEMAL LOKMAN

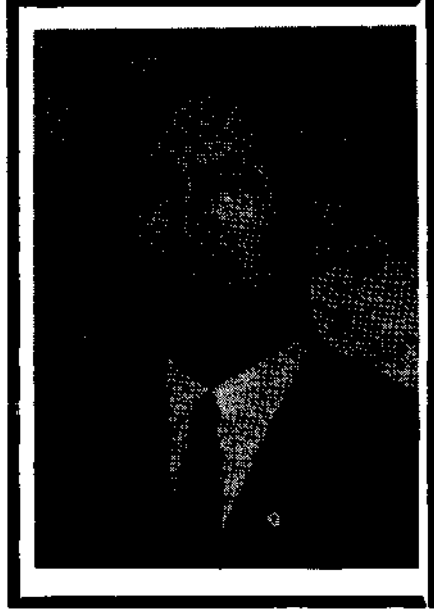
Enstitümüzün en eski elemanlarından olan Petrol Yük. Müh. Kemal Lokman akrabalarını ziyaret için gittiği Taşkent'te 1 ağustos 1976 tarihinde geçirdiği bir kalp krizi sonucu vefat etmiştir.

8 mayıs 1313 te Kazalıda dünyaya gelmiş olan Kemal Lokman, lise öğrenimini Şam Mektebi Sultanisinde, yüksek öğrenimini de Cumhuriyet Hükümetinin Avrupa'da ilk öğrenim yaptırdığı petrol mühendisi olarak, Grenoble Politeknik Mühendis Mektebi ile Strasbourg Yüksek Petrol Mektebinde yapmıştır.

İkinci Dünya Harbinden önce Romanya'da Steaua Romana Petrol Şirketinde ve daha sonra memleketimizde petrol endüstrisinin başlangıcından itibaren fazılasız olarak 36 yıl Petrol Arama ve İşletme İdaresinde, M.T.A. da, Petrol Dairesinde ve Hususi Petrol Şirketinde, petrolün jeolojik araştırmalarında, jeofizik etütlerinde, sondaj ameliyelerinde, rafinerisinde, istihsal ve nakliyatında, hulâsa petrol endüstrisinin her safhasında mühendis olarak, jeolog olarak, petrol grubu direktör muavini olarak, direktör olarak, teknik müşavir olarak çalışmıştır. Emekliliğinden önceki işi Petrol Dairesi Petrol Teknik Müşavirliği idi. Enstitümüzde müşavir olarak çalışmış olduğu iki sene zarfında Türkiye'de petrol aramalarıyla ilgili bilgi verici yayın ve raporlar düzenlemiştir.

Raman ve Garzan petrollerinin bulunmasında fiilen ve doğrudan doğruya hizmeti sabkat edenlerden olduğu için Hükümetimiz tarafından nakdî ikramiye ile taltif ve takdir edilmiş olan Kemal Lokman, Türkiye Büyük Millet Meclisi Tutanak Dergisinin 26.6.1963 tarihli 502 nci sayfasında, birinci sütunda yazıldığı gibi, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanının, milletvekilleri önünde «ileride Türkiye petrolcülüğünün kalkınmasında ve gelişmesinde abidesi dikilecek adamlar çıkarsa, bunlardan birisi Kemal Lokmandır» cümlesi ile sitayişkâr iltifatlarını da kazanmıştır. Ayrıca, uzun yıllar hizmetinden dolayı, Türkiye Jeoloji Kurumu tarafından 1968 yılında, Genel Kurul toplantısında «Hizmet Armağan» ile de taltif edilmiştir.

Aramazdan ayrılışı ile büyük bir boşluk bırakan merhuma Tanrıdan rahmet aile fertlerine ve meslektaşlarına başsağlığı dileriz.

YUNUS NADI PEKMEN'İ KAYBETTİK

Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü elemanlarından ve Jeoloji Kurumu eski üyelerinden Jeolog Yunus Nadi Pekmen emekli olduktan sonra yerleşmiş olduğu Çandarlı'da 13 ağustos 1976 günü bir kalp krizi sonucu aramızdan ayrılmıştır.

1910 yılında Eskişehir'de dünyaya gelen Yunus Nadi Pekmen orta öğrenimini Eskişehir Lisesinde, Yüksek öğrenimini ise 1952 yılında İ.Ü. Fen Fakültesi Tabii İlimler Bölümünde tamamlamıştır. 1953 yılında Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü Paleontoloji Servisine girmiş, paleontoloji çalışmalarında mikrofosiller ve özellikle *Nummulites* cinsi üzerinde uğraşlarını sürdürmüş, 1962 yılında Paris Museum d'Histoire Naturelle'de bir yıl süren bir staj görmüştür. 1961-1972 yılları arasında Paleontoloj Servisi Şefliği yapmış, 1975 temmuzunda da emekli olmuştur.

Uzun yıllar aynı çatı altında bulunduğumuz Yunus Nadi Pekmen her zaman iyi bir arkadaş, örnek bir idareci ve insanlık timsali bir ağabey idi. Aramızdan ayrılışı bizleri derin bir üzüntüye boğdu. Merhuma Tanrıdan rahmet, aile fertlerine ve arkadaşlarına başsağlığı dileriz.

Ercüment SİREL

ZATİ TERNEK'İ KAYBETTİK

Daha bir gün öncesinin anıları taptaze dururken, 7 ekim 1976 günü, hepimizin Ağabeyi, değerli dost Dr. Zati Ternek'in ölüm haberini üzüntüyle duyduk.

Jeoloji mesleğine yıllarım vermiş, Enstitümüzde sayısız hizmetlerde bulunmuş olan Dr. Zati Ternek, 1913 yılında Gemlik'te doğmuştur. İstanbul Üniversitesini bitirdikten sonra 1943 yılında Enstitümüze intisab etmiştir. Uzun yıllar Güney ve Güneydoğu Anadolu'da petrol jeologu olarak araştırmalara katılmış ve bu konuda birçok rapor ve bilimsel yayın bırakmıştır. Kendisi o zamanların imkânsızlıkları içerisinde nasıl çalıştıklarını her fırsatta büyük bir şevk, tevazu ve hayecanla anlatarak biz petrolcülere güç ve ümit kaynağı olmuştur.

1954 yılında Enstitümüz bünyesindeki petrolcü elemanlarla T.P.A.O. kurulduğunda Enstitümüzde hizmete devam etmeyi tercih etmiş, daha sonra Enstitümüzün petrol etütleri için yeniden organize olmasında önemli rol oynamıştır.

1967 yılında Enstitümüzün Jeoloji Şubesi Müdürlüğüne atanan Dr. Zati Ternek beş yıl süreyle Enstitümüzde jeoloji çalışmalarını yönettikten sonra 1972 yılında Genel Direktörlük Teknik Müşavirliğine atanmıştır. Son olarak Enstitümüzde Araştırma ve Organizasyon Kurulu Başkanlığı ve aynı zamanda Petrol Etütleri Projesi Komite Üyesi görevini yapmakta idi.

Daima petrolcü olarak kalan meslektaşımız iyi bir tesadüf olarak ölümünden bir gün önce Enstitümüzde yapılan petrolcüler toplantısına katılarak son gününü arkadaşlarıyla mutluluk içerisinde geçirmiştir.

Bütün çalışma hayatı süresince beraber bulunduğu arkadaşlarım kırmadan yaşayan, hassas, iyi kalpli, babacan tavırlarıyla herkesin gönlünü almasını bilen saygıdeğer bir insandı.

Kederli ailesinin acısını paylaşır, böyle bir dostu kaybetmenin üzüntüsüyle bütün meslektaş ve mesai arkadaşlarına başsağlığı diler, merhuma Tanrıdan rahmet dileriz.

Petrol ve Jeotermal Enerji Dairesi